

Getting Behind the Mask: An Adar and Esther Reflection on Covid-19

יום חמישי ערב ראש חודש אדר תשפ"א

Yael Gelernter

1. גמרא תענית כט:א

משנכנס אב ממעטין בשמחה כו' אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה [דרב](#) כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה

2. שבת פח:א

"ויתיצבו בתחתית הקר", אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא: מלמד שצפה הקדוש ברוך הוא עליהם את הקר כגיגית, ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו – שם תהא קבורתכם. אמר רב אחא בר געקב: מכאן מודעא רבה לאורייתא. אמר רבא: אף על פי כן הדור קבלוה בימי אחשורוש, דכתיב: "קיימו וקבלו היהודים" – קיימו מה שקיבלו כבר.

3. מגילת אסתר פרק ט

כב: כַּיָּמִים אֲשֶׁר־נָחוּ בָהֶם הַיְּהוּדִים מֵאוֹיְבֵיהֶם וְהַחֲדָשׁ אֲשֶׁר נִהְפָּךְ לָהֶם מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה וּמֵאֲבֵל לְיוֹם טוֹב לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יָמֵי מְשֻׁתָּה וְשִׂמְחָה וּמְשָׁלוֹחַ מְנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמִתְּנוֹת לְאֲבִיּוֹנִים

כז: קיימו וקבל [וקבלו] היהודים עליהם ועל-זרעם ועל כל-הנלזים עליהם ולא געבור להיות עשים את שגיי הימים האלה ככתבם וכזמנם בכל-שנה ושנה:

4. רש"י על גמרא תענית כט:א

משנכנס אדר - ימי נסים היו לישראל פורים ופסח:

5. גמרא פסחים ו:א

הגי שלשים יום, מאי עבידתיהו? כדתנא: שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום

6. שולחן ערוך תכט:א

שואלים בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום: הגה ומנהג לקנות חטים לחלקן לעניים לצורך פסח וכל מי שדר בעיר י"ב חדש צריך ליתן לזה:

7. משלי פרק ב: יב-יד

לְהַצִּילָךְ מִדֶּדֶךָ רַע מֵאִישׁ מְדַבֵּר תְּהַפְכוֹת. הַעֲזֹבִים אַרְחוֹת יִשְׂרָאֵל לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ-חֹשֶׁךְ.
הַשְׁמִיחִים לַעֲשׂוֹת רַע יִגִּילוּ בְּתִהְפְּכוֹת רַע

8. רב בונים מפשיסחה

אמר רבי שמחה בונים מפשיסחה:

לכל אחד צריכים להיות שני כיסים, ובהם ישתמש כשיצטרך לכך.

בכיס אחד יהיה כתוב - "בְּשִׁבְלִי נִבְרָא הָעוֹלָם" (משנה, סנהדרין, פרק ד משנה ה),
ובכיס השני - "וְאֶנְכִי עֹפֶר נֶאֱפָר" (בראשית יח, כז).

ועוד הוסיף: "הרבה טועים, ומשתמשים בכיס ההפוך מזה שהם צריכים לו."

9. תהילים קטז:טז

אֲנִי ה' כִּי־אֲנִי עֲבָדְךָ אֲנִי־עֲבָדְךָ בְּן־אֲמֹתֶךָ פִּתְחֶת לְמוֹסְרִי

10. שמות כה:ב

דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ־לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבֹו תִקְחוּ אֶת־תְּרוּמָתִי:

11. מגילת אסתר ג:ז

בַּחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן הוּא־חֹדֶשׁ נִסָּן בִּשְׁנַת שְׁתִּים עָשָׂרָה לְמֶלֶךְ אַחֲשֵׁרוּשׁ הַפִּיל פּוּר הוּא הַגּוּרְל
לִפְנֵי הָמֶן מִיּוֹם | לְיוֹם וּמִחֹדֶשׁ לְחֹדֶשׁ שְׁנִים־עָשָׂר הוּא־חֹדֶשׁ אָדָר

12. גמרא מגילה יג:ב

הפיל פור הוא הגורל תנא כיון שנפל פור בחודש אדר שמח שמחה גדולה אמר נפל לי
פור בירח שמת בו משה ולא היה יודע שבשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד

13. גמרא ברכות סא:א

אמר רב: יצר הרע דומה לזבוב ויושב בין שני מפתחי הלב, שנאמר: "זָבוּבֵי מְנוֹת יִבְאִישׁ
יִבְיַע שָׁמֶן רוֹקֵחַ". ושמואל אמר: כמין חטה הוא דומה, שנאמר: "לִפְתַּח חֲטָאת רוֹבֵץ"

14. כלי יקר פרשת בשלח פרק יז:ח

ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים. בילקוט מסיק שעמלק דומה לזבוב... שהיצה"ר המשילוהו לזבוב שכח פיו חלוש לעשות נקב בבשר השלם אך במקום שהזבוב מוצא איזו מורסא או שחין אשר שם פתח פתוח קצת לבשר שם ירבץ וירחיב הפרצה, כך היצה"ר אין לו כח להזדווג אצל הצדיק השלם בכל מעשיו ולא פתח לו כלל פתח לחטאת ולנדה, אך הבא לטמא ועושה פתחים לו, שם ירבץ להרחיב הפרצה עד עלות חמ"ס גבר לאין מרפא... **כך עמלק כל זמן שהיו ישראל שלמים עם ה',** והיה גם שלום ביניהם אז לא יכול להם כלל

15. פרשת בשלח פרק יז:ז

ויקרא שם המקום מסה ומריבה על-ריב | בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל נִסְתָּם אֶת־ה' לאמר הִישׁ ה' בְּקִרְבָּנוּ אִם־אֵין

16. פרשת בשלח פרק יז:יד-טז

ויאמר ה' אֶל־מֹשֶׁה כְּתֹב זֵאת זִכָּרוֹן בְּסֵפֶר וְשִׁים בְּאָזְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּי־מָחָה אֶת־זֵכְרֵ עֲמָלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם. וַיֹּאמֶר כִּי־יָד עַל־כָּס יָהּ מִלְחָמָה לָהּ בְּעֲמָלֵק מִדֹּר

17. פרשת בראשית כז:כב

ויגש יַעֲקֹב אֶל־יִצְחָק אָבִיו וַיִּמָּשְׁהוּ וַיֹּאמֶר הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב וְהִזְדִּים יָדֵי עֶשָׂו

18. ירמיהו לא: טו

כֹּה | אָמַר ה' קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תִמְרוּרִים רָחַל מִבְּכָה עַל־בְּנֵיהָ מֵאַנָּה לְהַנָּחֵם עַל־בְּנֵיהָ כִּי אֵינָנו:

19. שמואל א: י: כא-כב

ויקרב אֶת־שִׁבְט בִּנְיָמִן לַמִּשְׁפָּחָתוֹ [לְמִשְׁפַּחְתּוֹ] וּתְלַכְד מִשְׁפַּחַת הַמָּטְרִי וַיִּלְכְּד שָׂאוּל בֶּן־קִישׁ וַיִּבְקָשׁהוּ וְלֹא נִמְצָא. וַיִּשְׁאַל־וַיִּעֹד בִּיהִנָּה הֲבֵא עוֹד הַלֵּם אִישׁ (ס) וַיֹּאמֶר יְהוָה הִנֵּה־הוּא נִחְבָּא אֶל־הַכְּלִים

20. שמואל א: טו:יד

ויאמר שְׁמוּאֵל וּמָה קוֹל־הַצֹּאן הִזֶּה בְּאָזְנֵי וְקוֹל הַבָּקָר אֲשֶׁר אֲנִכִּי שֹׁמֵעַ

21. מגילת אסתר פרק ד: יא-טז

יא כל-עבדי המלך ועם-מדינות המלך ידעים, אשר כל-איש ואשה אשר יבוא אל-המלך אל-החצר הפנימית אשר לא-יקרא אחת דתו להמית, לבד מאשר יושיט-לו המלך את-שרביט הזהב, וְחִיהָ; וְאֲנִי, לא נקראתי לבוא אל-המלך--זה, שלוש יום. יב וַיִּגִּדוּ לְמָרְדֳּכָי, את דברי אסתר. יג וַיֹּאמֶר מָרְדֳּכָי, להשיב אל-אסתר: אל-תִּדְמִי בַנֶּפֶשׁךָ, להמלט בֵּית-הַמֶּלֶךְ מִכָּל-הַיְּהוּדִים. יד כִּי אִם-הִחֲרַשׁ תַּחֲרִישִׁי, בְּעֵת הַזֹּאת--רוּחַ וְהִצְלָה יַעֲמֹד לַיהוּדִים מִמָּקוֹם אֲחֵר, וְאֶת וּבֵית-אֲבִיךָ תֹאבְדוּ; וְמִי יוֹדֵעַ--אִם-לֵעֵת כָּזֹאת, הִגַּעַת לְמַלְכוּת. טו וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר, להשיב אל-מָרְדֳּכָי. טז לֶךְ כְּנוֹס אֶת-כָּל-הַיְּהוּדִים הַנִּמְצָאִים בְּשׁוּשָׁן, וְצִוּמוּ עָלַי וְעַל-תַּאֲכָלוֹ וְעַל-תְּשׁוּתוֹ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לֵילָה וְיוֹם--גַּם-אֲנִי וְנַעֲרָתִי, אֲצִוּם כֵּן; וּבִכֵּן אָבֹא אֶל-הַמֶּלֶךְ, אֲשֶׁר לֹא-כֹדֶת, וְכֹאֲשֶׁר אֲבִדְתִּי, אֲבִדְתִּי.

22. גמרא שבת קנו:ב

וּמִדֶּרֶב נִחְמָן בַּר יִצְחָק נָמִי אֵין מַזַּל לְיִשְׂרָאֵל.

23. הרב עדין שטיינזלץ

ובכל זאת אפשר להתגבר על היצר על ידי חינוך ותפילה

24. Rabbi Eliyahu Kitov:

"If one attains holiness through affliction, and another attains holiness through indulgence, who is the greater of the two? It may be said that the one who attains holiness through indulgence is greater, for the attainment of holiness through indulgence requires an infinitely greater degree of striving and effort."

25. שיר כתר מלוכה: ישי רבו

בין תרומה לתצווה
יום הולדת קצת משונה
הכל רגיל כאן לכאורה
במה קהל ואהבה
בין תצווה לכי תישא
אסתר פורים משתה שמחה
מי יחנה ומי יסע
ומי ישא בתוצאה

בין כי תישא לויקהל
עולם מפסיק להתקהל
להשתתק להסתגר
ישמעל אדום וישראל
בין ויקהל לפקודי
אין איש בעיר ובשדה
כבר אין מול מי להתנהל
מגדל בבל שוב מתבלבל

ומה אתה רוצה שנבין מזה
איך מתרחקים ומתקרבים בכאב הזה
רוצה לחיות אותך ולא להיות לבד
ומה אתה רוצה שנלמד מזה
ואיך נדע להתאחד בפרוד הזה
עד שניתן לך כתר מלוכה, כתר מלוכה

26. פרשת כי תבוא כח: מז

תַּחַת אֲשֶׁר לֹא-עָבַדְתָּ אֶת־ה' אֱלֹקֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב מְרַב כָּל